

Володимир Янів

ПІЛЯХИ

Збірка поезій — Мюнхен 1951, стор. 160, 80; ДМ 5, або дол. 2.

ЗАПИСКИ УКРАЇНСЬКОГО ПЛАСТУНА

- Ч. 15. Атанас Фіголь: „Ідеологічні основи сеніорського руху“, ст. 15; ДМ 0.40, дол. 0.10.
Ч. 16. Володимир Янів: „До великої Метри“, стор. 19, ДМ 0.40, або дол. 0.10.
Ч. 18. Євген Кульчицький-Гут: „Наше довкілля підчас мандрівки“, стор. 16, ДМ 0.40, дол. 0.10.
Ч. 18. Яро Гладкий: „Пластовий Індивідуалізм“, стор. 20, ДМ 0.40, дол. 0.10.
Ч. 19. Юрій Старосольський: „Ідейний виряд пластуна“, в Атанас Мілянч: „Фізичний і господарський виряд“, стор. 19, ДМ 0.40, дол. 0.10.
Ч. 20. Цьопа Палій: „Поглиблюймо Пластову Працю“, ст. 16, ДМ 0.50, дол. 0.15.
Ч. 21. Атанас Фіголь: „Думки про сучасний стан Пластового Руху“, стор. 15, ДМ 0.40, дол. 0.10.
Ч. 22. Дискусія над правильником УПС.; — ст. 47 (не продається).

ЧИ ВИ ВЖЕ ЗАБЕЗПЕЧИЛИ ДЛЯ СЕБЕ МОНУМЕНТАЛЬНИЙ ТІП:

ЕНЦИКЛОПЕДІЯ УКРАЇНОЗНАВСТВА

Перша частина в трьох томах, 1,200 стор. кольорові і темні таблиці й карти.

УЖЕ ПОЯВИЛИСЯ ДВА ТОМИ!

Ціна одного тома ДМ 50, або дол. 15. — Поодинокі зошити тільки до часу закінчення твору в ціні ДМ 8 або дол. 2.50.

Дальші вичерпні інформації жадайте в В-ві „М. Ж.“

„ЕНЦИКЛОПЕДІЯ УКРАЇНОЗНАВСТВА“ — книга необхідна для кожного громадянина, а тим більше пластуна. — Прядуйте нам нових передплатників!

Ярослав Падох

НАРИС ІСТОРІИ УКРАЇНСЬКОГО КАРНОГО ПРАВА

Мюнхен 1951, В-во „М. Ж.“, 80, ст. 128, ціна ДМ 5, або дол. 2.

Юрій Шерех

НАРИС СУЧАСНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРНОЇ МОВИ

Мюнхен 1951, В-во „М. Ж.“, 80, ст. 406; ціна ДМ 20 або дол. 5.

Молоде Життя

Журнал Пластового Юнацтва

Ч. I. (104.)

НЬО ЙОРК — ДІТРОИТ

СІЧЕНЬ 1952.

... НАРОДЕ УКРАЇНИ! ТВОЄЮ СИЛОЮ, ВОЛЕЮ, СЛОВОМ УТВОРИЛАСЯ НА УКРАЇНСЬКІЙ ЗЕМЛІ ВІПЬНА УКРАЇНСЬКА НАРОДНА РЕСПУБЛІКА. ЗДІСНИЛАСЯ ДАВНЯ МРІЯ ТВОИХ БАТЬКІВ, ВОРЦІВ ЗА ВОЛЮ І ПРАВО РОВНУЧОГО ЛОДУ ...

... ВІД НИНИ УКРАЇНСЬКА НАРОДНА РЕСПУБЛІКА СТАЄ САМОСТІЙНОЮ, СУВЕРЕННОЮ ДЕРЖАВОЮ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ!”

(З IV-го Універсалу, 22. I. 1918.)

... ВІД НИНИ ВО ЄДИНО ЗЛИВАЮТЬСЯ СТОЛІТТЯМИ ВІДІРВАНІ ОДНА ВІД ОДНОЇ ЧАСТИНИ ЄДИНОЇ УКРАЇНИ, ЗАХІДНЬО-УКРАЇНСЬКА НАРОДНА РЕСПУБЛІКА (ГАЛИЧИНА, ЗУКОВИНА І УГОРСЬКА РУСЬ) — І НАДДНІПРЯНСЬКА УКРАЇНА. ЗДІСНИЛИСЯ ВІКОВІЧНІ МРІІ ...”

(З Акту Соборности, 22. I. 1919.)

Молоде Життя

Журнал Пластового Юнацтва

Видає:

Організація Української Молоді „ПЛАСТ“

Дітройт

Editor:

Ukrainian Youth Organization "PLAST", Inc.
Detroit

Редагус Колегія

Адреса Редакції:

Яро Гладкий,
327 New Park Ave., — Hartford, Conn.
або

Ольга Кузьмич,
70 Park Ave., — Babylon, N. Y.

Адреса Адміністрації:

Journal "Molode Zhittia"
124 Park St., Orange, N. J.
Ціна примірника 25¢

ЗМІСТ

Рядво, Коляда	Ст.
Богдан І. Антонич	1
Рівдяна Казка	2
Деся Храплива	2
Рівдяна Зустріч	3
Ц. Палив	3
Отче Наш	4
Володимир Янів	4
Уль	5
Ольга Кузьмич	5
Пластуни-юнаки Великих Днів	8
Дам'ян Пеленський	8
Мовчазне покоління	10
О-Ка	10
Довідля юнака поза Пластом	11
Любомир Онишкевич	11
До проблеми неактивних пластуни	14
Ярослав Паливода	14
Моя знайомство з лещатами	15
Орлон	15
В ювілейний рік	20
О. Ш.	20
Днів прикмети денних металів	21
Сталевар	21
Пластові гри з українознавства	23
Ігор Гриневич	23
Помисли і розваги	24

Від Редакції

ОЦИМ ВИДАСМО ЧЕРГОВЕ ЧИСЛО „МОЛОДОГО ЖИТТЯ“. РОБИМО ЦЕ В ТІМ ГЛИВОКІМ ПЕРЕКОНАННІ, ЩО ЗАСПОКОЮЄМО ЗАГАЛЬНЕ ВАЖАННЯ УСІЄ ПЛАСТОВОЇ МОЛОДИ.

ЗАПРОШУЄМО ОЦИМ ВСІХ ОХОЧИХ ДО СПІВПРАЦІ В РЕДАГУВАННІ, ЧИМ ВІБІШЕ СПІВРОБІТНИКІВ, ТИМ ЖУРНАЛ БУДЕ ЦІКАВІШИЙ. ЗОКРЕМА НАШ ЗАКЛИК ЗВЕРТАЄМО ДО ПЛАСТОВОЇ ЮНАЦЬКОЇ МОЛОДИ

МИ ВІРИМО, ЩО ПОДІВНО, ЯК ПОПЕРЕДНИМИ РОКАМИ, ТАК І ТЕПЕР ЗНАЙДЕМО МОРАЛЬНУ І МАТЕРІЯЛЬНУ ДОПОМОГУ У НАШИХ ДОРОГИХ ЧИТАЧІВ.

З НАГОДИ ПРАЗНИКА РІЗДВА ХРИСТОВОГО І НОВОГО РОКУ
БАЖАСМО ВСІМ
ВЕСЕЛИХ СВАТІ І ЩАСЛИВОГО НОВОГО РОКУ!

МОЛОДЕ ЖИТТЯ

ЖУРНАЛ ПЛАСТОВОГО ЮНАЦТВА

Ч. I. (104.)

СІЧЕНЬ 1952

Богдан Ігор Антонич

РІЗДВО

*Народився Бог на санях
в лемківськїм містечку Дуклі.
Прийшли Лемки у крисанях
і принесли місяць круглий.*

*Ніг у сніговій завїї
крутяться довола стрїх.
У долонї, у Марїї
місяць — золотий горїх.*

КОЛЯДА

*Тешуть тєслї з сїрїбла сани,
стєлїться снїжїста путь.
На тїх санях в сїнь незнану
Дїтя Боже повезуть.*

*Тешуть тєслї з сїрїбла сани,
снїяць веснянї снї.
На тїх санях Яєна Панї,
оґї, наґе у сарни.*

*Ходить сонце у крисанї,
сїть слов'янськєс Дїтя.
їдуть сани, плаґе Панї,
снїгом стєлїться жїття.*

Із збірки „Три перстені“

Богдан Ігор Антонич (1909—1937) — один із чільних поетів Західної України. Народився на Лемківщині, жив і писав у Львові. Помер, маючи 28 років. Своєю молодечим захопленням і щирістю світосприймання відрізнявся від інших поетів тої доби. — Лише 5 видрукованих збірок поезій: „Привітання життю“, „Зелена Єванґелія“, „Три перстені“, „Книга Лева“, „Ротації“.

...а дня 6-го січня в год 5-тій по-
полудні, східно-європейського часу, —
зустрічаємося при Святověчірній Зірці!..

Ц. Паліїв, ГКІІ-ок.

Леся Храліва

РІЗДВ'ЯНА КАЗКА

А як народився Ісусик маленький у колибі, то була морозна ніч над усією Верховною. Ялиці стояли в білих шатах непорушно, немов зачаровані, а на стежках виблискував сніг холодним хрустелем.

І лежало Дитятко Боже на сіні, накрите квітчастою хусткою Марії, і дрижало з холоду. І в тузі хилилася над Ним Мати Свята.

І засіяла Зоря ясна над полонинами і злетіли два янголи поштирали з неба, щоб сторожити Дитятко.

А сніг світів дорогими жемчугами під синявим промінням зір...

І прийшли три царі-мудрці. І побачили Правду безмірну та вічну, що у славі, поміж янголами могутніми явилася людям. І низько склонили вони голови свої вінчані і зложили в дарі найдорожче, що мали у царствах своїх: золото мерехтяче і пахоці чарівні і дорогі тканини, тонкі, мов павутинка, мудрими взорами розмальовані...

Поклонилися і повернулися у свої царства. А глибокий сніг хрупотів під їх ногами...

І прикрила Марія Дитятко дорогими тканинами і поклала біля Нього дари безцінні. Та не загірли тонкі, мов павутиння, серпанки змерзлої Дитини. А холодне золото так і пекло малесенькі ручки. А мороз ставав щораз то лютіший...

І прийшли три пастушки-гуцулики. І побачили Щаря могутнього і Силу непоборну у величі своїй, між янголами поштикрилими. І з жахом припали на коліна перед порогом колиби і не могли промовити ні слова. І дрижачими руками поклали перед себе найкраще, що мали: свої ягнятка.

І повні покори відійшли домів. А сніг скрипів під їх постоломи, коли відходили...

І кликала Марія ягнят, щоб полягали біля Дитятка та загірли Його своїм віддыхом... Та ягнятка, налякані, самі змерзли, збилися в громадку біля порога та жалібно бляєли...

І в глибокій тузі похилилася Мати Свята над Дитятком... А в Дитятка дрібні слізонами котилися з оченят та перлинами замерзали на посинілому від холоду личку...

І прийшло мале дівчатко. І побачило Дитя, що плакало від холоду і зажурену Матір Його.

І не злякалося грізних янголів поштикрилих, що сторожили входу до колиби. І назбирало гиялочок, що лежали кругом, і одну з них приложило до свого серця. І ясином полум'ям запалала гиялячка і запалило дівчатко тою гиялячкою вогник на порозі колиби...

І ясні промінчики замготіли до сірих стінах. І вмить стало

Дорогі Юначки!

Святověчїря Зустріч, що її уладжують пластушки у всіх частинах світа — це вже наша традиція. Її проголосила перед двома роками Головна Командантка Пластунук пл. сен. Ц. Паліїв, як обов'язкову для нас усіх.

То ж і цього року, запрошуючи всі Пластові Улади, — зберімося всі 6-го січня в год 5-тій пополудні, східно-європейського часу, в пластових домівах, щоб спільно запалити Різдв'яну свічечку та радісним „Христос Родився“ побажати близьким і далеким пластовим друзям.

Хай не забракне ніодної з Вас на цій нашій Зустрічі, а там, де доля кинула Вас самітно у чуже море, хай ця запалена свічечка з'єдинить Вас на цю хвилину з усіми, що далеко від Вас, і дасть Вам нову силу й віру витривати у вірності Пластовим Ідеям!

„РІЗДВ'ЯНА КАЗКА“

(докінчення зі стор. 2.)

тепло і радісно кругом. І всімхнулося Дитятко і простягнуло маленькі рученьки до золотих іскор, що снопами висипалися із вогника. І зраділи ягнята і стали радісно помекувати, і на суворих обличчях янголів розціліла незабгнена усмішка...

І впав серпанок тути із лица Марії. І поклала Вона білі долони на руських косах дівчатка іспитала:

— Хто ти, дитино?

— Я — українська пластунка, відповіло дівча, глядячи просто в ласкаві очі Марії.

І ніжно пестила рука Пречистої руську голівку і в задумі промовила Вона:

— Ти жаром серця свого Дитя Боже від холодної смерті врятувала. Нехай той жар буде тобі благословенням... Нехай гріс тебе і друзів твоїх у ніч холодну та безприсвітну. І нехай веде вас до Землі Обіцяної, не гаснучи ні на хвилину...

І пішло дівча у світ. І ясином промінням світило у темряві її серденьком... А на шлях проводжали її ласкаві очі Марії...

Отче Наш

Отче наш, іже esi на небесіх
Да святитись ім'я Твоє!

До Тебе, Отче наш, благий Владико, —
Веселки й сумерку моготний Пане,
З палаючих глибин нестримним криком,
У розпазі розгарувань — омани,
Мої слова молитви вилітають:
І білим цвітом стеляться жасмину,
І рвуться, гіркнуть сунівею полином!
... Палкі слова надії й відаю ...

До Тебе, Царю облаків, блакиті
І гасу необнятого й простору,
Мільярдів зір, вогненних сонць всевіту,
Святої думки поступу і твору —
Шлю пристрасних бажань молитву скригу:
Тернових коложок пазузу рожу ...
... До Тебе, що esi на небі, Боже, —
Що птицям кажеш жити й квітнуть квітам.

Хай святість імені Твого, Владико,
Сполизує гімнами усю природу,
Хай океани моляться і ріки
І всі Тобі поклоняться народи.
І голосніє грому й хуртовини
До Тебе клигуть, Отче наш, з темниці
Розширені розпукою зинаї —
Слова завмерлі вольної людини.

(Із збірки: „Шляхи”)

Пл. Сен. Володимир Янів, 3. Куринь У.П.С., * 21. листопада 1908 р., у Львові. —
Перший друкований вірш: „Перебій Прута” у місячнику „Молоде Життя” за УІІІ
— X. 1926, Ч. 7. (36). Збірки поезій: „Сонце й граги” (Верлі, 1941). „Листо-
падові фрагменти” (Верлі, 1941), „Шляхи” (Мюнхен 1951).

... УКРАЇНА БУЛА ЗАВЖДИ ВОГНИЦЕМ ГУМАНІЗМУ НА ШИРОКИХ
ПРОСТОРАХ СХІДНОЇ ЄВРОПИ. І МИ, ПЛАСТУНИ, ЗНОВУ ПІДНЯЛИ
ПРАПОР УКРАЇНСЬКОГО ГУМАНІЗМУ І НЕСЕМО ЙОГО В
МАЙБУТНЄ, ЩОВ ЗАГАТИТИ УКРАЇНСЬКУ НАЦІЮ І ВСЕ ЛЮДСТВО.
... ВИХОВАННЯ ЛЮДЕМ УКРАЇНСЬКОГО ЗАКОНУ І ПРА-
ВОПОРЯДКУ — ЦЕ НАША НАЙВИЩА СЛУЖБА БАТЬКІВЩИНІ.

(В сороклітні Українського Пластового Уладу)

Зпластового Життя

Ольга Кузьмович

УЛЬ

(Спо м и н)

...Знову одне Різдво, — без снігу, без
морозу, без голосних колядок і дідуха.
Ще одне Різдво на чужині.

І в цей святочний час більше чим
коли піддаємося споминам. Виривають
вони із кожного кутика, з кожної при-
блдної знимки, що „пережила” воєнну
хуртовину.

А коли пластовий гурт збирається біля
Свят-вечірньої Свічечки, приходять
і вони до нас наші пластові друзі дав-
ніх літ. Ніколи незабути постаті, яких
імена значать цілу історію УІІУ. —
Чмоль і Кшиц, Дусько, Уль, Маруха,
Менчак, Дизьво, Ойген, Кашицький,
Сергій і інші...

Стоять кругом разом з нами всіми,
з тими, що їх ніколи не забудуть і з
тими нашими молоденькими друзями,
що знають про них тільки з оповідань.

То ж ми з цим першим числом за-
початковуємо серію сільветок наших
„історичних” постатей.

(Уляна, одна із перших членів Ку-
реня „Ті, що греблі рвуть”, залиши-
лася в краю і, як доходить вістки, ра-
зом з цілою родиною — всі відомі
пластуни — вивезена на Сибір).

Мала Христинка є у віці тисячі пи-
тань і невагаючого здивування. Її у-
люблене заняття — це оглядання світ-
лин. Точно приглядається ним і пита-
ється, винитусь.

Ось витягнула якусь коверту, а з
неї виповзуть вже прищиплені, трохи
виполівлі від старости, знимки, що
все ще чекають на вліплення до аль-
бому.

Ручкою вигладжує одну із них і
довго приглядається.

— Мамо, чому та пані їсть з ринки?
— Це не ринка, а Ідунка, доно.

Христя приймає спокійно незрозумі-
ле їй слово і далі питається:

— А чому вона сидить на землі, а
не при столі?

Я удаю, що не чую, бо не знаю як
це вниясати приступно трілітній го-
ловці.

— Мамо, — вже дуже настирливо, —
а як та пані називається?

— Уль, Христинко.

— Чому так смішно? Уль! А де вона
живе?

— Далеко, доно.

— Як далеко? В Нью Йорку?

— Ще дальше.

— В Німеччині?

— Ні, ще далі...

Христя дас за виграну, але усміха-
ючись повторює: — Уль, як смішно.

А я думаю — для нас це ім'я ніяк
не було смішним, а радше було пев-
ним поняттям для нашого покоління.
Уль — це була постать зв'язана тісно
із романтикою пластових таборів, ва-
тер, мандрівок у гори. Вистає тільки
здохнути пиль із призабутих споминів
і стає перед очима „історична” беретка
на янім, гладким волоссю, добрячі очі
з-за окулярів, неокресленої барви віт-
рівка, що її „довговічність” важко о-
креслити.

Чи можна уявити собі історію „гре-
бель” без Уля? Вона так тісно зв'язана
з курієм, як романтична постать
Мурлики з Лисовим Чортяма. Кожний
Сокіл, кожна ватра, кожна традиційна
прогулянка на Сивулю.

Десь із кутиків мізку вискакують
клятки-образи, затертого, затертого
десятьом роки війни, фільму молодос-
ти.

І знимка у руках малої Христі по-
чинає жити. Вам пахне напоена полуд-

невим сонцем трава перед куренями Сокола, дзвонять ідуни, чуєте все трохи притишений голос Уля, що саме викладає якусь нову свою ідею. (Пригадується! — Уль все мав якісь нові ідеї, все був легкою опозицією до плянів і заряджень булав).

А там, чуєте стукіт молотка? Це як звичайно Уль із своєю помічницею Зоною працюють біля сходів до світлиці. Дві голови і — ясна і темна — скілені поважно над роботою, на тлі синього неба і зелені дерев.

Полудневе сонце палить і піт рясниим струмочками стікає по лиці. Ремені наплечника в'їдаються у спалене сонцем тіло і як хотілося би трохи пристанути і відпочити. Але це саме підхід і коли оглянешся, бачиш за собою довгий гусак таборовичок. Глибокий віддих і рушаємо в дорогу.

— Ще трохи й уже кінець — це голос Уля перед нами. Ви чуєте рівний стукіт підбитих черевиків на горганських цекотках і бачите перед собою певні рухи Ульової сільветки. Впадаєте в цей сам ритм і нагло підхід вже

не такий важкий. Тільки не згубити ніг Уля перед собою!

Доць шумить одностаїм звуком, а темнів ночі не дозволяє бачити ні на крок. Стейкові поховалися під дах кухні і стараніться широко відкритими очима пробити чорну гуцаяну. Враз чути виразне млякання соклського болота — стає трохи моторошно — але ось вже зовсім близько виринає з темні ясна вітрівка Уля.

Принесла шатра, щоб не було дуже „мокро“ і сідає на лавочці на балачку. Її безжурний тон відгання усі марева темної ночі і вже не почуваетесь так „непевно“, як перед хвилюванням.

Ви не питаєте Уля, що спонукало її в цю дощеву ніч покинути теплу булавну кімнату і стояти тут з вами на зимі і вітрі. Ви вже давно погодилися з тим, що Уль трохи дивачий, інакший як усі ваші старші товаришки. — А може, може тільки краще за всіх розуміє вона молодечі серця?..

Перший гурток ставить ватру. Перший гурток це самі „снеці“ і їм не

треба радити, що і як робити? Але цим разом їм залишилося дуже мало часу і тому здається усі входять собі в дорогу й розмови мають радше сварливий характер. А тут вже з лісу зближається пісня — це табір вертається з картографії. Напереді Уль. Критичним оком оглядає ватру, без слова береться до помічч і все знову йде як в гондиннику.

Пригадуєте таборову трубку? Трохи загнана з одного боку, ясної мідяної краси із зеленим шнуром. Мандрувала із табору до табору й вигравала „на добраніч“.

Це була майже Ульова трубка. Вона все пам'ятала про неї і нікто з нас не вмів так грати на ній як саме Уль. Коли западала „нічна тиша“, Уль з'являлася з трубкою біля куреня і все з однаковим ентузіазмом вигравала улюблену мелодію:

„Ніч вже йде, за верхом ясне сонце зайшло...“ Пригадуєте, як це було? Це саме Уль десь „вишпиртав“ це

„на добраніч“ і воно поширилося у всіх таборах. То ж кожний раз, коли чуто цю мелодію, бачу сільветку Уля з трубкою на тлі соклських куренів.

Де Ти тепер, Улю? Де залишила свою трубку? Чи „на добраніч“ грає Тобі казакстанський, чи сибірський вітер?

Між нами тисячі кілометрів і велика невідома. І тієї греблі, що тепер між нами, не можемо прорвати. Але думки не знають границь, не знають залізної засони і віддали кілометри. Ми думками з Тобою. Чи відчуваеш це, Улю? Чи чуєш, як вечірньою порою несеться до Тебе наше „добраніч“? „Ти-хо спи без тривоги, Улю, з нами Бог, з нами Бог!“

Христя дотикає ручкою і будить із задуми.

— Мамо, що ти так задивилася і нічого не говориш? І чому все це тримаєш світлинку у руці?

Обережно кладу світлинку на дно шуфляди і вертаюся до дійсности.

ПЛАСТУНКИ ГУРТКА „ВАРВІНОК“

4. Куреня УПНО-ок ім. О. Васараб у Філадельфії на дозвіллі в шатрі, підчас Свята Весни у Філадельфії. (27. V. 1951.) З ліва на право: Соня Слюзар, Надія Добровольська, Леся Панасюк, Мотря Яцкевич, Дзвінка Кравців, Віра Швабюк, всі 13-14 років.

**З ПРАЗНИКОМ РІЗДВА ХРИСТОВОГО ТА НОВИМ РОКОМ —
СЕРДЕЧНО ВІТАЄМО СТАРОУКРАЇНСЬКИМ КЛІНЧЕМ
ХРИСТОС РАЖДАЄТЬСЯ! СЛАВІТЕ ЙОГО!
ЩАСЛИВОГО НОВОГО РОКУ!**

**ВЕРХОВНОГО ПЛАСТУНА СЕВЕРІНА ЛЕВИЦЬКОГО, ГОЛОВУ
ПЛАСТОВОЇ СТАРШИНИ ТАНАСА ФІГОЛЯ, ЧЛЕНІВ ГОЛОВНОЇ
ПЛАСТОВОЇ РАДИ І ГОЛОВНОЇ ПЛАСТОВОЇ СТАРШИНИ,
ЧЛЕНІВ ГОЛОВНИХ БУЛАВ, ВСІ КРАЙОВІ ПЛАСТОВІ ПРОВІДИ,
КРУЖКИ ПЛАСТ ПРІЯТУ ТА ВСЮ ПЛАСТОВУ МОЛОДЬ
І ЧЛЕНІВ ПЛАСТОВОГО СЕНІОРАТУ, РОЗКІНЕНИХ ПО ЦЬЛОМУ
СВІТІ, ТА БАЖАЄМО ІМ СЕРДЕЧНО ВСЬОГО НАЙКРАЩОГО
В ЗДОРОВ'І, ВИДЕРЖЛИВОСТІ У ПРАЦІ, ТА НАМПРЕ-
НИХ ЗАДУМАХ І ПЛЯНАХ. — С К О Б !**

ЦЬОНА ПАЛИВ

ЯРО ГЛАДКІЙ

Головна Командантка Пластунів

Головний Командант Пластунів

ПЛАСТУНИ-ЮНАКИ ВЕЛИКИХ ДНІВ

Засумуй, трембіто, та по всьому світу,
Що пропало Галичанам сорок тисяч цвіту.

Роман Купчинський

Однією з головних точок Пластового Закону є: „Зроби щоденно добре діло“. Це не мусить бути щось велике, дуже важливе, але це має бути — добре діло і зроблене щодня! — Чому щодня? А тому, щоб цими малими і щоденними добрими ділами привчати себе до великих діл. Коли виникне потреба цього великого діла, пластуни це робить як щось самозрозуміле. Таким великим ділом є посвята себе багьчищині. Воно наказане в пластовій присязі: „Бути вірним Богові і Україні“. Пластуни роблять щоденно добре діло, для того, щоб в час, коли виникне потреба, вони могли стати до великого діла, як це зробили наші друзі пластуни-юнаки стрийського коша в 1918-1919 рр.

✱

Проминуло вже 33 роки, багато затерлося в мій пам'яті, забулися імена багатьох друзів, однак завжди їх бачу молодими юнаками, завжди радісними, усміхненими і завжди готовими! Ніяке доручення не було для них занадто важким, все було виконане на 100%. Коли я давав їм наказ, я знав, що він напевно буде виконаний як треба, що я зможу зголосити шефові штабу: „пане полковнику, наказ виконаний, маємо зв'язок із такою то частиною...“

Телефонна сотня III Галицького Корпусу повстала власне з юнаків-пластунів. Пам'ятаю їх це: Михайло Чолій, підхорунжий австрійського війська, — пластуни від 1912 року, один із засновників стрийського коша, — це вже був військовик із світової війни. Далі — молоді юнаки з 5-7 класи: Льонгя Лотоцький (згадує про нього Лев Шанковський як гуртковий гуртка „Сови“, але він був уже пластуном до світової війни, з 1913 р.), Микола Вігун, Воло-

димир Тюн, Володимир Лукомський, Роман Петрина, Славко Вілинський, Ортинський, Пиндзин, Дидів, Владко Вілинський, мій покійний брат Юрко і багато інших, що імена їх уже забув. Було їх 30. Спочатку вони були телефоністами при команді III Корпусу в телефонній централі, яку тоді називали в нашій армії „телефонна осереддя“. Праця в телефонічній осередді була дуже важка і відповідальна. Це був зв'язок із цілим фронтом корпусу і з Начальною Командою.

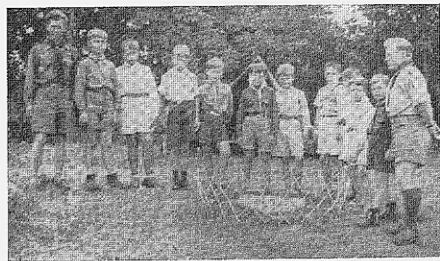
По трагічній смерті хорунжого Чичуна, що був телефонним старшиною в корпусі, Начальна Команда приділила мене до III Корпусу на команданта телефонної сотні й референта зв'язку при штабі. Це було в першій половині грудня 1918 року. Штаб і Команда III Галицького Корпусу були в Стрию. Я приїхав з Начальною Командою й застав цих 30 пластунів-юнаків на службі в телефонній осередді. Ми почали організувати телефонну сотню і телефонний вишкіл.

Сотню організували ми так, що до неї набирали з інших частин уже вишколених в австрійському війську телефоністів. Справником сотні я зробив підхорунжого Чолія Михайла, сотенним писарем був десятник Зборек Іван з Долини. Сотня мала 160 мужів, в тому числі 30 пластунів. Ми поділили сотню на 6 телефонних стеж. Стежа мала 20 мужів. Кожна стежа в своєму розпорядженні мала повний телефонний виряд і одну підводу. Крім того, був сотенний обоз. Наші юнаки-телефоністи виконували службу в тел. осередді Корпусу, а також на поштової централі для контролю телефоністок, що ними були здебільша польки. У вільний від служби час вони проходили військовий і телефонний вишкіл. Ви-

школювали колишні австрійські підстаршини. Часто наші юнаки виїздили зі стежами на перевірку телефонних проводів або для направи uszkodжень. Таким чином здобували вони вправність і досвід для майбутніх пойд.

У травні 1919 р., коли розгорнувся польський наступ дивізії Галлера, довелось покидати Стрий. Я не хотів брати юнаків із собою і кожного відпустив до дому. Однак на другий день майже всі вони прийшли з заявою, що вони йдуть з нами. Я зажадав дозволу від батьків. Такий дозвіл вони вже ма-

ли. Така рішучість і завзятість мене вразувала. Приділено їх до телефонних стеж. Одну стежу (12 юнаків) я приділив до обслуги корпусної осередді. В момент відступу наші сотня мала дуже важкі завдання. — Всес час треба було бути першим і останнім. Не раз наші телефоністи спали одну-дві години. Всі розуміли, що корпусна команда не могла лишитися без зв'язку. Від цього залежали події на фронті. — Тепер з великою приємністю я великим задоволенням згадую про це, бо ні разу ми не спізналися.

НОВАЦЬКІ РОЇ В НОВАЦЬКОМУ ТАВОРІ,

на „Соняшній Полянці“, табір ім. Романа Шухевича, зорганізований заходом Пластової Станиці при співпраці „Пластпратя“ в Гартфорд, літом 1951. На світлині бачимо: (від ліва до права) ст. пл. Яків Шегрия, впорядник одного із роїв, Пл. Група Бостон, Масс.; Ігор Грняк, 10 літ, Рій У.П.Н. „Соколята“, Кіш Пластунів в Гартфорд, Конн.; н. Ігор Захаравський, літ. 10, приналежність, як попередньо; н. Ярослав Сторжук, літ. 11, новак далекого віддалення, Спрінгфілд, Конн.; Петро Рондик, літ. 9, Пл. Стан. Нью Гейвен, Конн.; н. Лев Карпатетян, літ. 11, Пл. Гр. Бостон, Масс.; Ярослав Нестерук, літ. 8, Рій У.П.Н. „Соколята“, Кіш Пластунів в Гартфорд, Конн.; н. Джемс Пясек, літ. 7, Рій У.П.Н. „Соколята“, Кіш Пластунів в Гартфорд, Конн.; н. Зеновій Нестерук, літ. 7, Рій У.П.Н. „Лисички“, К. П.-ів Гартфорд, Конн.; н. Лесик Гаврилюк, літ. 7, Рій „Лисички“, К. П.-ів Гартфорд, Конн.; н. Богдан Станіурович, літ. 6, Пл. Стан. в Нью Гейвен, Конн.; ст. пл. Михайло Гусак, впорядник новаків, Пл. Група Нью Гейвен, Конн. — Як бачимо з віку деяких новаків, то вони, як ніхто інший, зацікавлені в Уладі Пластунів Юнаків.

МОВЧАЗНЕ ПОКОЛІННЯ

Чи можливо схарактеризувати молоде американське покоління? „Кожне покоління має мільйон обличчій і мільйон голосів”, — так каже один з великих американських тижневиків, „Тайм” і публікує своїх репортерів на „лови” за американською молоддю, дає прецизну збірку думок і образів на цю тему.

І нам доводиться стрічатися з цими молодими американцями не раз дуже близько; в школі, в каледжі чи при праці. Може і ми масмо свій вироблений погляд на цих Томів і Джимів, що вже в „гайскулі” пробують курити марджану або годинами грають на вулиці в бейзбол — і на цих Бетсі чи Мері, що з багряними устами, танечним кроком „самбі”, несуть перед собою гору книжок, що мають показати їхню „професію” учениць...

Але даймо спершу слово самим американцям. Кореспонденти згаданого вже журналу „Тайм” старалися довідатися якнайбільше про це молоде покоління від самої молоді та від їхніх учителів і виховників. Який же вислід їхніх розмов?

Теперішня молодь тільки чекає на тяжку руку долі, що кожної хвилини може діткнути їхнього плеча. І в цьому очікуванні вони працюють, вчать, відбувають службу військову і... мовчать. І ця мовчанка — це найбільш характеристична риса цього покоління. Вони не мають нічого сказати. Чи йдеться про справи їхньої батьківщини, чи про партійну боротьбу, про нові ключі й

ідей — їм далеко до ентузіазму і захоплення їхніх батьків.

Вони з фаталістичною резигнацією чекають на те, що їм принесе доля, і найбільше бажання — це здобути спокійний спосіб заробітку, який запевнив би безтурботність життя.

Почуття непевності, як буде і що буде в дальшому житті, панує не лише у хлопців, але й у дівчат. Під цим кутом сформованих увесь підхід до довкілляного світа. Правда, всі вони стараються вив'язатися чесно зі своїх обов'язків дома, в родинному крузі, при праці чи на війні — але все це роблять без справжнього захоплення. Це покоління, що його називають найстаршим молодим поколінням, осягнуло надто швидко свою зрілість. За швидко пізнали вони всі сторінки життя, передусім темні і погані. Тому може в цієї молоді така характеристична, легко-цинічна усмішка на лиці; вони нічого не сподіваються і ніщо не може їх здивувати!

„Тайм” з типовою для американців симпатією до статистичного узагальнення подає факти. Може дещо спрощені, але самі факти, без подання висновків. Але нас, читаючи ту статтю, — вдаряє аналогія з німецькою повосною молоддю, яка теж мовчала і мріяла про спокійне забезпечення життя. І мимохіть насувається питання, чому так багато подібності у молоді переможця і переможеного? Чи не за тверезе воно, це покоління: німецьке, бо його ідеали розбито, і американ-

Трибуна Юнака

Любомир Онішкевич

ДОВКІЛЛЯ ЮНАКА ПОЗА ПЛАСТОМ

Пласт, що його завданням є сформулювати світогляд і характер юнака, займає в дійсності тільки невелику частину його часу та енергії, які зате здебільша зайняті іншими ділянками його середовища. З цих ділянок — одні позитивні, другі негативні, приваблюють юнака у не меншій мірі, ба навіть інколи в більшій, як пластово виховна система і програма. У цьому довкіллі, поза Пластом, чи радше поза пластовою організацією, юнак теж формується та виховується, інколи навіть набирає поглядів та досвіду, що служать йому впродовж цілого життя. Окреме завдання Пласту, це допомогати юнакові спокійно впливи позитивних ділянок його довкілля, зате, оминати й відкидати негативні. Тепер юнаки, розкинені по цілому світі, опинили-

ся в таких обставинах, що створюють більш пригожі умовини для негативних впливів довкілля. Ці негативні впливи довкілля звичайно стараються зруйнувати все, що Пласт будувє у юнака: честь, національну свідомість, релігійність — словом все, що ми спокійно понайтям характер.

У своєму щоденному житті — поза Пластом — юнак перебуває дома, в школі, ходить до церкви, бере участь у житті молодяцьких товариств, мандрує вулицями, відвідує кіно, театр тощо. Кожний із тих відвідинків його довкілля в якийсь спосіб впливає на характер юнака. Наприклад дід, — батьки, родина — це перший і найважніший з отих чинників. В родині ж бо юнак виховується від малого, в родині дістає перші відомості про життя та світ, від родини теж набирає перших поглядів на всі справи, що торкаються його життя. Батько і мати є першими вчителями і вплив їх на юнака, головни в його ранніх роках — величезний. „Який батько, такий син”, або „яблуку від яблуні далеко не відкотиться” — каже народня мудрість.

Однак в теперішніх умовинах вплив родини значно послаблюється. Батьки звичайно працюють цілий день і приходять до дому втомлені, деколи навіть пригнічені втомою. Через те вони не мають можливості впливати на своїх дітей, що вимагає часу і

МОВЧАЗНЕ ПОКОЛІННЯ

(Докінчення зі стор. 10.)

ське, бо воно ідеалів не має? Чи не є великим привілеєм молоді мати ідеали, хоча вони часом і не видержують критики т. зв. здорового розуму? Чи як би Бетсі і Джим у часі, вільному між школою та кіном, могли захопитися чимнебудь, природою, сонцем чи вірою в щось, але дійсно зі широго серця захопитися, чи не пристала б вони тоді бути мовчазною змудженою старечею молоддю?!

Чекаємо Вашої думки!

послідовності, навіть коли б і мали найкращі заміри. Залишена сама собі молодь шукає нових шляхів, нового заняття: вулиця, кіно, „камікси“, бейсбол” тощо — дають саме те нове заняття і молодь віддається їм цілою душею. Це видно наглядно напр. в деяких кругах нашої молоді в Америці, хоч і в інших країнах воно не краще.

Впливи таких розваг здебільша негативні. Вулиця — очевидно — стає найбільшим ворогом моралі, чести та будь-яких корисних засад. На вулиці новоприбула молодь з правилами понадає помірний найгірший елемент, — елемент, що звичайно є доростом для гангстерських банд. Діти починають бавитися „ганями”, спершу дитячими, а далі вже правдивими. Дуже скоро вчать курити, а при нагоді пиваються дешевим вином. Поволи забувають добрі засади, а за поганим прикладом юнак може спадати щораз нижче та схилитись у пропасть злочину.

До чого це звичайно доводить, видно з отих жахливих прикладів, що про них читаємо у щоденній пресі: молодечі „банди” і бійки між ними, що доводять часто до вбивств, крадіж авт та грошей молоддю юнацького віку та розповсюдження між нею наркоманії; підплачування гравців у каледжевих спортивних дружинах та багато інших спортивних ошуканств для вигравок у закладах, тощо. Це все наслідки великоміської вулиці, що тисячами небезпек чигає на молоді душі. Навіть, якщо юнак вихований вулицею, не спаде аж так далеко, як вище наведені приклади, то все ж таки його моральна вар-

тість раз на все захитана, а його характер сумнівний. При тому на вулиці юнак забуває свою мову, свої звичаї, набирає чужих „манір” і поглядив та з часом відстає від усього, що українське. — Словом — він звичайно втрачений для України, а при тому не приносить нічого корисного теж і країні нового поселення, бо людина, що зрадила свій нарід, не буде ніколи правдиво вірна іншому народові.

Тісно пов'язане з вулицею — кіно. Проте кіно не є паскрізь негативне: Коли відвідувати його вміру та розумно, воно часто є корисною розвагою. Однак так, як ним користуються більшість молоді — воно буває крайню шкідливе. Хлопці ж бо звичайно ходять, не перебираючи в більшості на ковбойські та кримінальні фільми: опісля стараються перевести в життя засвоєні з фільму „мудроці”. Молодь все старастя наслідувати свого героя, а якщо тим героєм буде гангстер, чи інший „бедмен” — тоді наслідки кіна не важко собі уявити.

Тісно пов'язана з вулицею також інша проблема: товариство юнака. Кожний нормальний юнак мусить мати біля себе інших юнаків, між якими він міг би почуватися свobodно та з якими він міг би обмінюватися поглядами та переживаннями. Там, де є багато українців, цей гурт складається в більшості з українських хлопців. Там однак, де український юнак знайдеться сам, він приневолений товаришувати з чужонаціональними хлопцями, що очевидно помагає відчуженню від українства. Але навіть там, де є більше українців, наші хлопці часто пристають безкри-

тично з хлопцями і дівчатами інших національностей та випливаються до не-українських товариств і організацій: „бойс-клубів”, спортивних клубів тощо. Це впливає інколиз коженості: живучи поміж іншими національностями ми не можемо бути зовсім ізольовані. Приставати з кращими одиницями інших національностей для старших хлопців — корисна річ, але менше вироблені здебільша шкідливі. Ці молоді хлопці, звичайно менше досвідчені і вироблені, захоплюються безкритично всім чужим, стараються на кожному кроці наслідувати своїх товаришів, не розглядаючи як слід, чи це їм підходить, чи ні, і поволі денаціоналізуються.

Те саме зі школою, що звичайно старастя всіма засобами прищепити юнакові почуття лояльності до нової країни, вбиваючи при цьому дуже часто почуття його національності. Це й здебільша вдається: юнаки поволі, але певно починають засвоювати собі нове почуття національності, думати новими категоріями, замінити рідну мову іншою, і вінціні взагалі думати як американці, канадійці, бразилійці тощо. Тому то навіть школа, що в нормальних умовах є ду-

же позитивним чинником виховання, на чужому ґрунті криє в собі потенціальну небезпеку національного відчуження, головню в відношенні до молодших і менше вироблених.

Одиноким позитивним чинником у вихованні юнака на чужині являється Церква: вона так під релігійним як і національним оглядом впливає наскрізь позитивно на юнака. На жаль, сама Церква не є в силі протидіяти тим всім негативним чинникам, що загрожують українській молоді на чужині.

У таких умовах важко українському юнакові виростати на чесного, характерного і патріотичного українця — людину, що була б корисна для України і всього людства, якою ми хотіли б бачити його в Пласті.

І з цього впливає на Пласту — поза Україною — величезне завдання: виховати хоч частину молоді в ідейному, патріотичному дусі, що могла б опертися усім деморалізуючим та денаціоналізуючим впливам та яка могла б позитивно впливати на свос довілля. Чи Пласт зможе це зробити — залежить у великій мірі від постави теперішнього пластового юнацтва.

ДО ПРОБЛЕМИ НЕАКТИВНИХ ПЛАСТУНІВ

Розвиток Українського Пласту в роках безпосередньо після закінчення другої світової війни — був доказом, що наш нарід є на правильному шляху, що є надія на краще майбутнє.

Нові пластові частини виростали в усіх осередках української еміграції; творилися гуртки, курені, коші, і з кожним днем збільшувалася скількість їх членів. Незабаром скількість пластунів перевищувала скількість їх ровесників не-пластунів. В неюдній кількості гімназії не було ні одного не-пластуна. Для юних сердець Пласт був вимірною дійсністю і вони з енергією взялися до стосування пластових ідеалів у житті.

Великі були початкові труднощі організаторів і виховників в ті часи, бо для тих молодих людей ідея Пласту була надто ще нова і незвичайна, але вони енергійно поборолі ті труднощі, бо вони самі бачили найкраще мету своєї роботи. Вони найкраще знали, що Україні треба нової лицарської генерації для здобуття того, за що вона бореться. Старання організаторів і виховників увінчалися успіхами: юнаки склали Пластову Присягу, ставали розвідниками, скобами, і тим самим гідними і готовими лицарями, — правдивими лицарями — Матері України.

З часом хвиля української еміграції почала переноситися в інші краї, — на нові місця поселення. На старих місцях поселення пластова діяльність поступово занепадала, але не відновлювалася однаково швидко в нових осе-

редках українства. Існував певний період бездіяльності, поки поодинокі пластуни осіли на нових місцях, поки влаштувалися і поки віднайшли себе. Згодом нові пластові осередки розрослися.

Та тепер, коли полум'я переселенчої акції догасає, Пласт все ще не досягає тієї пропорції, — якою міг гордитися три-чотири роки тому. В більшості центрів скількість молодих українців не-пластунів перевищає скількість пластунів. З прикрістю треба ствердити, що в лавах не-пластунів є багато колишніх активних пластунів. Ці колишні пластуни, приїхавши на нове місце поселення не знайшли потрібним заактивуватися, вони не зробили того, що їх товариші, які зрозуміли вагу Пластової Присяги, виконали наказ пластового проводу і віддали свої послуги Пластові.

З жалем треба ствердити, що тих, хто свої особисті інтереси поставив вище Присяги, є велике число. Перешкоди, якими нас наділяє життя в новій країні, не є оправданням для колишніх пластунів. Ще не такі перешкоди доводилося поборювати піонерам Пласту на Україні. Чим же пояснити вчинок такого колишнього пластуна? Що саме він може сказати у своїй обороні?

Він може сказати, що він не зрозумів цілої Присяги, а тільки її третю точку та що перші дві він далі виконує якнайліпше.

А чи задумався він над тим, що як Церква або Ватиканщина потребуватиме його допомоги, — вони звернуться до Пласту, як

Гарт і здоров'я

Оріон

МОЄ ЗНАЙОМСТВО З ЛЕЩАТАМИ

Вперше я познайомився з лещатами взимку на переломі 1914 і 1915 років. В тому часі мої батьки жили на Войківщині, у підніжжя Високого Бескиду в містечку Лютовиська.

Хоч війна недавно розпочалася, але москалі були вже кілька разів у нашому містечку, що переходило з рук до рук, бо являлося важливим стратегічним місцем на шляху широкого промону російських військ в напрямі на Закарпаття — на Ужгород, Мукачеві, Сигіт... Але за кожним разом австрійці їх відбивали і з поворотом займали це Богом і людьми забуте підчас миру містечко.

Цим разом в цьому містечку стояла залага тирольських стрільців, що мала мули і лещата. Стрільці курили

„драмки“, пили тричі на день каву з ромом, догризали рештки „двібаку“ і грали в тарока. Мули куняли по стодолах, в кімнатах партерових димків або такі просто під голим небом через брак місця — та з просоння обгризали рештки дерев'яних стовпів від жолобів, парканів, огорожу на кімській торговіці, вікниці взялися до одвірків і віконних рам — себо доїдали те все, що залишили коні дикої дивізії, що коротко перед тим рейдували у тих околицях.

Зате лещата, тодішня офіційна назва „скі“, були зложені у тимчасовому військовому магазині, що примістився у корчі на ринку.

Коли ж одного дня селяни з недалекого села принесли вістку, що мос-

ДО ПРОБЛЕМИ НЕАКТИВНИХ ПЛАСТУНІВ

(Докінчення зі стор. 14.)

цілості, а не до нього, як індивідуума. А чи усвідомив він собі, що його можливість помагати другим є краплиною в морі у порівнянні з тим, що він міг би зробити, поєднавши власні сили з усією пластовою громадою? — Пластун присагає на свою честь; яка ж його честь і сумління, якщо вони дозволили йому зламати хоч частину Присяги?

Якщо сумління його не мучить, то ця людина втрачена для народу і Пласту. Якщо ж він знає, що він ламає Присягу, хай не криється з цим. Коли його ко-

лишні виховники виховували його, передавали йому своє знання, вони теж розраховували на те, що те знання він передасть колись молодшим від себе. Він же замкнув ці цінності в собі, а юнак, що приходить на його місце, відчуває їх пекучий брак. Він дав у собі посіяти, нехай же дасть зібрати врожай. Вирівняти моральний борг все ще не є запізню. — Для добра власного сумління і для добра Пласту хай стануть неактивні пластуни на послуги під прапор, що на нього вони присягали!

калі, великою силою напірають на торговцю" і „гуй-гуй" будуть в містечку, тирольці спакували рештки цвбаку, порозливали каву до „фельдфляш", посідали на мули та відступили до тартаку в Двернику — може з мільо від Лютювиськ, залишаючи за собою розібрані гірські гарматки, амуніцію в скриньках, всіх хворих і ранених та лещата.

Москалі прийшли аж два дні пізніше. Селени розібрали в часі „переміг" залишену тирольцями шкіряну упряж мулів, а я забрав з магазину дві пари лещат з повним вивінуванням. Легко це не прийшлося, бо треба було переходити через темну кімнату, де лежали два вбиті „гонведи".

Що це таке лещата — я цього не знав. Що більше, ніхто в цілих Лютювиськах не знав, яку назву надати цій дивовижі. Щойно пізніше син отця де-кама подав назву: „скі". Що ж до мене, то я взяв їх думаючи, що це такі складані санки, і я зможу на них санкувати з горбка, що був біля школи. Саме літом 1914. року я закінчив шість років і мене записали до першої вселюдної класи. Правда, вже при кінці життя школу замкнули з уваги на бойові дії, з чого я, як собі пригадую, був дуже і дуже вдоволений. І це вдоволення у мене було все, коли з будьякої непередбаченої причини замикали школу на коротший або довший час. А таких нагод на мою превелику радість в моїй юності було багато: чотири роки війни, описля ще одна війна, пізніше „гішпанка", пізніше „вугляні ферії". Ото ж, хоч школа була замкнена, але я таки відчував деяке право користати з горбка біля школи для санкування.

Нажаль, дома я ніяк не міг зложити з лещат самок. Спершу я думаю, що я забув якусь частину, але було пізно йти вже до магазину, бо там господаря вже москалі. Але і на вулицю зі „скі" було вийти небезпечно, бо москалі могли відібрати. Мені приділось виладувати свій спортовий запалтак, що я прив'язував „скі" до воїх черевиків і волочив їх по кімнатах, уявляючи собі, що соваюся по снігу. Але

мою радість не тривала довго. Одної ночі мої „скі" пропали з комірки разом з „дусовним" бараном, що його вкрали „сибіряки". На цьому мій зв'язок з лещатами перервався на довгі роки.

Щойно в 1922. році я стрівув „скі" вдруге. Це було в перемиській класичній гімназії. Тоді я ходив до третьої класи і вписався до „Сняної Чайки". У магазині спортового приладдя я стрівув знову „скі". Будьяка пара виглядала наче мої данні знайомі. Та сама 2,10 м. довжина, та сама ширина, таке саме загнуття на переді, ті самі металеві в'язання, ті самі слої в дереві, навіть те саме мальовання. Здавалося, що немас ніякої зміни. Але ні. Професор, що „вчив" руханки, пояснив мені, що українська назва на „скі" — лещата. Заки „скі" прийшли до тирольців, їх уживали багато — багато років перед тим, а може навіть і сторіч шведи, норвеги та фіни. Їх виборляли з костей звірів, дерева і металю. Але найкращі з дерева гікюри. Заки вироблено металеві в'язання, вживано тільки шкіряних ремінь та залізних перстень, щоб прикріпити „скі" до обуви. Дальше, щоб мати найбільшу користь з їх уживання, треба спершу навчитися правильно їздити та опікуватися ними. Я те все слухав з найбільшою увагою, але в мене було тільки одне сердечне бажання: чимскоріше взяти бодай одну пару, винести їх на будь-який горбок, прикріпити до ніг і „шусом" помчати в діл.

Перша частина могого бажання сповнилася негайно: за квитком я визичив пару „доцок", кийки і рукавиці. Не повертаючись домів, без обідю а скоро вийшов на кінець Баштової вулиці, де що повище мужеського інституту, прив'язав лещата — пишу прив'язав, бо ніяк не міг „допасувати" в'язань, надіб рукавиці, насунув кашкета на чоло, двох вітер не здав, запняв всі гудзики плаща, щоб о що не зачіпнати, і „шус" уділ. Тут мушу вияснити, що на Баштової вулиці, починаючи вище мужеського інституту, попри хлоп'ячу бурсу о. Миколая, попри духовну греко-католицьку семінарію, аж до ву-

лиці Словацького була найгостріша ожелед, висоганна саночками, що тисячями разів мчались кожного дня униз.

Як я рушив, то в мені заперло дух. Хтось відскочив на бік і крикнув. Мені все здається, що це хтось крикнув, а хлопці оповідали, що це я крикнув, як зачипив одною лещатою за телефонічний стовп. Дальше хлопці оповідали, що це було так: як я тільки відбівся кийками, то шусом пігнав може з десяти метрів, описля чомусь скрутив праворуч, зачипив за стовп, мене обернуло, один мент я стовп звернений обличчям догори, а описля мене „заміпало". Перевертуючись багато разів я „з'їхав" аж на висоту воріт духовної семінарії і там по лівій стороні зачипився за керничю. Це мене теж і зупинило.

Від того дня почалися між мною та лещатами напружені взаємини: скільки разів я хотів підходити догори, вони ховалися вдлі; коли я хотів з'їздити, то сніг так ліпився до сподів, що я міг їздити навіть з найстрікмішого горбка мов по сходках або по драбини; коли я скручував праворуч, — лещата їхали ліворуч; коли я хотів піднести праву ногу, тоді ліва дошка притискала її цілою силою до снігу; коли на широченні полі була принайменше од-

на деревина, то без уваги на те, як я від неї відвертався, скорше чи пізніше я мусів в неї в'їхати; коли я падав, то тільки в такім місці, де верства снігу була найтонша і найпущкіша, а оранина і каміння найгрубші; коли мені здавалося, що ось-ось опаунав „техніку", „дошка" ліва або права відчіпляється від черевика і мчить сама вдлі; навіть природа була проти мене: коли я мав вільний час, тоді була відлига і падав дощ, коли ж було гарно і морозисто, коли був „пук", тоді я мав „партію" або „поправку". Я підносив брови догори, морщив чоло, затискав зуби, записнагав пімсту, зносив „дошки" до пивниці, гострив пилу, направляв ручку сокири... і знов вносив лещата з пивниці нагору до кімнати, розв'язував їх, сідав на крило і любувався ними. Описля прив'язував лещата до ніг, убрав рукавиці, наушники, похлюявся до переду, присідав, підносив ногу догори, робив звороти, уявляв себе, що з'їжджаю з найстрікмішої гори, сідав з лещатами на крило, брав до рк лещатарський підручник і може сотні раз прочитував від дошки до дошки історію лещатарства, правила про техніку їзди, про роди лещат, про те, як їх зберігати. Відтак ставав перед дзеркалом і порівнював всі рухи.

ЗІ СВЯТА ВЕСНИ

у Філадельфії — 27. V. 1951 р.
Новак Юрчик Гвнатюк, 9 р.,
дивляє апетит пл. юнака Ігора
Старуха з Гуртка „Вобри", 1-го
Куреня УШО ім. Ф. Черника

Я був тоді найбільш нещасливий хлопець. Ніхто з моїх знайомих не вмів мені пояснити та ще менше показати, як це їздитись. Мій вчитель руханки був на одній лещатарській світліні: — лещата на ногах, фільзовий капелюх на голові, штани впущені на доліни у вовняні скарпетки, на руках грубі рукавиці, в руці довгий лещатарський дручок, щось мов пластунська палиця, на підлозі груба верста вати, позаду намальований красвид. Я ту світліну знайшов в якомсь альманаху, вирізав її і підчас одного буревію виніс на Татарську гору, що панувала над цілим Перемишлем, та прийняв її на одному самітньому корчі. Кілька днів пізніше я прихочив на неї дивитися, що з нею діється, але її вже не було.

Люсь я довідався, що на Засяні (перемістці Перемишля по тому боці Сяну) їздять на лещатах поляки. Хтось сказав „чудесно“. Одного дня я переміг в собі нехтіть і пішов подивитися. На сильно утопаному снігу їздили декілька польських учнів та декілька старших чоловіків. Горбок не був високий, але зате рівний — рівненький. Вони підходили на верх, щось розмовляли, а опісля один за одним з'їздили вдлі. Ніяких поворотів, ніяких еволюцій. На доліни знову ставали, — щось розмовляли, підходили до гори, з'їздили вдлі ітд. Це не було те, за чим я цікав: глибокий і нерівний сніг, дикий терен, гострий вітер, широка вільна природа.

І знову я мандрував довкруги Перемишля: на Татарську Гору, на Геличу, понад малий і великий Кругель, до бірчанського лісу. Моя техніка децю покращалась: я навчився монтувати в'язання, намазувати дошки, з'їздити на досці з дуже стрімких горбків, а навіть виробив собі деякий стиль у поворотах та здержуванні підчас їзди.

Але передовсім я переконався, що лещатарство виробляє фізично, скріплює здоров'я і фізичну силу, гартує силу, гартує волю до невигід і трудів. Зовсім самостужки я познайомився і опанував одну дуже важну ділянку лещатарського мандрівництва.

Перенісшись пізніше до Львова, де лещатарське вміння між українськими спортовцями стояло на багато вищому ступені, як у Перемишлі, я мав нагоду залізатися з нашими найкращими лещатарями, що впродовж довших років змагалися поміж собою за першество у найрізномірніших ділянках лещатарських змагань. Але ще більша увага вони присвячували лещатарським мандрівкам. Перш усього в околиці Львова: на Високий Замок, до Стрийського парку, до Винник, а передовсім у Врховицькі ліси і на „Сагару“. А часом відбувалися масові мандрівки до Воротих, на Чорногорі, до Славська — на Тростян та Ільзю.

В тому часі на перше місце в українському лещатарстві вивалився з поміж жінок: Нуна Говників-Рожанківська, Ірена Шухевич-Любак, Уляна Сітицька, Марушка Охримович, — Дарка Федак-Буцацька, Марія Рогожа-Макарушкова, Дора Дмоховська-Левіцька і багато інших. З поміж чоловіків: Іван Мрич, Володимир Слішко, Володимир Врещона, Ромцьо Рибачек, сл. п. („Ойген“) Полотник, Роман Буцацький, Роман Рак і багато інших. Всі вони були пластунами, у розквіті українського лещатарства вони були спочатку учнями середніх шкіл, пізніше студіювали, вкінці як укінчені лікарі, інженери, як замужні жінки ніколи не зривали із цим прегарним спортом. Коли ми сьогодні говоримо про українське лещатарство, то це у першій мірі заслуга вичислених вгорі осіб, що з любові до природи, до змагань, незрозумілими рештками сил доходили до мети, щоб тільки піднести вгору прапор лещатарського спорту. Але очевидно ніхто не заслонить тих заслуг, що їх має у цій ділянці проф. Іван Воверський — цей титан української фізичної культури. Із спортових клубів, що вивалилися на перше місце в ділянці лещатарства, слід відзначити „Карпатський Лещатарський Клуб“, УСК „Черник“, — „Український Студентський Спортивний Клуб“ та лещатарську секцію „Плауа“. Децю пізніше, коротко перед другою світовою війною, прилучилися до тих змагунів „великих низів і

великих міст“ наші молоді гудули з Воротих та бойки із Славська. Це передовсім незабутні постаті й осяги братів Войчуків з Воротих.

Змагання відбувалися у найбільш різномірних конкуренціях: плоскі біги на 12 і 18 кілометрів, а навіть одного разу великанський біг на 30 кілометрів у Врховицях, у сляльомі, і лещатарських скоках. Висліди у бігах досягли вже граніць європейської міри добуваних німцями, австрійцями і поляками. Це були часи найкращого розвою в українському лещатарстві, що до них хіба можна дорівнювати ті часи, коли то наші лещатари мали змогу підчас перебування у німецьких та австрійських Альпах познайомитися із найкращим модерним лещатарським виробом та засвоїти собі таку ж модерну високогрьську лещатарську техніку. І в цьому му новому періоді появилися знова нові „лещатарські канони“, хоч би згадати з пластового світу Кубу Купчинського і Гаврилаку у лещатарських змаганнях, або 1. Курінь У. С. П. „Вурлаки“ із їх славними рейдами по альпейських „полонинах“ і проваллях.

З бігом часу, як мій досвід в лещатарстві зростає, приязнь між мною і лещатами зростає щез тора до більше. Це тільки дякуючи ним зимовою порою відчинялися передімною безмежні снігові простори верхів Карпат до мандрування і пригод: на Чорногорі — Говерля і Шпіці, в пасмі Торган — Сивуля і Нередів, у Високому Бескиді — дикий Хом, Парашка, Тростян і вкінці ген далеко аж на Лембівщині — Яворина.

У 1937 році підчас тьмяної пластової мисії до Праги я переходив нічною порою з Закопаного через Кастровий Верх (висота б. 2400 м) на чеську сторону в напрямі на Свенті Мікулаш, а далше до Праги. Це було в грудні, — тож я взяв з собою лещата. Але Тарти в цьому місці, головню в напрямі на чеську сторону, були надто дикі, щоб пускатися лещатами навпростець, а зрозуміло, що я мусів уникати заморднених лещатарських шляхів. Я перейшов через хребет нічною порою, двігачою з собою дошки та користачи з них

тільки один одинокий, але найважніший раз: в одному місці, переходячи кризь ледяну поволоку, я поховзнувся і почав зсуватися у стрімку підліну. Моя шкорість не була ще велика, але небезпека зближалась, я положив лещата поперек swojego тіла і сильно за них вхопився і... гу... аж дух в мені заперло, я цілою силою вдарився об них, коли вони задержалися на грані вузької цілини. Другим разом я почав сходити вузьким і дуже стрімким коритом: в одному місці корито обірвалося і замінилося у правмовисту стіну. У гарну мисячу ніч я бачив як ген дець далеко підімною плив грьський потічок, чорнів ліс, але дороги вдлі не було. Я пробував вертатися догору, але знову були мисця, де я не міг видряпатися. Було б прийшлося помирати у цілковитому відлюдді від голоду і холоду, коли б знову не лещата: опираючи їх поміж стінами вузького корита, я наче по штурдерній драбині видряпався до такого мисця, звідки міг вибрати іншу дорогу.

Пізніше, на еміграції в Німеччині чи Австрії, знову тільки дякуючи лещатам, можна було оглядати Альпи у найкращій їх порі: ранньою весною.

ЮНАК — „КУХАР“

приготовляється до майбутніх життєвих вимог

Тепер виринає нове питання: як же бути із лещатарством? Я, як і багато інших осіб, думаю, що переїжджаючи за море, ідемо до теплих країн, де про лещатарство не буде і згадки. Але так воно не є: наші приятелі лещата є тепер куди ближчі до нас, як це було колись іншим разом. Можливо, що ті, що живуть в Тунізії, у Венесуелі, Бразилії, Аргентині чи на Цейлоні, не скористають вже більш із їх шляхетних послуг. Але для тих загорілих, а то і початкуючих лещатарів, що переїхали до ЗДА, Канади та Австралії, там дуже вдале поле до полису.

Ось візьмемо хоча б ЗДА. Ідучи за інформаціями тутешніх спеціалістів, можливість лещатарства є у такому

районі півн. Америки: приблизно на північ від лінії: Філадельфія, Пітсбург, Клівленд, Шікаго, Мінеаполіс, Денвер, а описля на захід майже до самого Паціфіку, якщо хтось не схоче зійти дещо більше на південь аж до Альбукерки. Від тої лінії все аж до північного бігуна може іздити на лещатах і має до цього можливості, коли не біля себе, то в сусідстві.

Коли йде тепер про мене, то я тільки думаю про те, коли знову зможу вернутися до своїх друзів лещат, хоча б з такою самою нагугою, як це було перший раз на вулиці Ваштовій.

Думаю, що багато молодих друзів піде моїм — хоч може більш досвідченим — шляхом.

Для розваги і науки

3 природи і техніки

Сталевар

ДИВНІ ПРИКМЕТИ ДЕЯКИХ МЕТАЛІВ

Ми привикли до того, що всі метали „тверді“, важко їх розтопити, є тяжчі як інші тіла та мають на переломі — за свіжа — лискучий полиск.

Чи воно справді так? — В загальному так. Але є теж і дивачні винятки. В цьому зрештою нічого дивного, бо понад дві третини складу землі творять метали. Ото ж час до часу трапляється якийсь метал, „дивак“.

Прим.: є такі метали, що з угази на легкість вдержуються на поверхні води, прим.: натрій і калій (сод і потас). Тільки увага! Не пробуйте вкладати їх до води. Вони відбирають через хемічну сполучу — воден із води, та так його загущують, що він може експлодувати навіть без сірчички. Скажете: добрий матеріал на веселу гаруру. Це правда, але увага.

Але є теж метали, що є мистцями у „важкій вазі“ — є такі, що важать 20 разів більше від води. „Світовим чемпіоном“ у важкій вазі в тій ділянці має метал осм, він є 22 і пів рази важчий за воду. Він легко побирає таких мистців у важкій вазі як ураній або золото. Осм з домішкою легкого металю, а саме: ірідія, що з ним близько поєднана плітiana, так би мовити у третій Генералії, є дещо легший і з нього виробляють кіпцівки до автоматичних пер.

Чемпіоном легкої ваги поміж металіями являється безсумнівно металі літій. Він всього-на-всього важить на половину менше від води. Церій, це металі, що дуже запальний. Дрібні частинки, здраніпані з його поверхні, негайно запалюються. Служить до ви-

В ЮВІЛЕЙНИЙ РІК

(Докінчення зі стор. 20.)

О. Ш.

В ЮВІЛЕЙНИЙ РІК

Саме входимо в друге швіріччя Ювілейного Року Українського Пласту. Чи пам'ятаєте про це, Дорогі Юначки?

Може невідна з Вас пригадує собі Зустріч в Авдзбурзі, якою відзначували ми 35-ліття Українського Пласту — а тут вже проминуло дальших п'ять років і ми знову в Ювілейному Рокі.

Важато змінюєся за цей час — у нашому особистому і пластовому житті. Сорочіття пластового року приходиться святкувати нам розкинемим по цілому світі, по всіх континентах.

Але хоча ми і як далеко одні від других, в'язи пластової дружби і пластового відчужання нерозривні!

Хай доказом на це будуть для Вас слова із гуртків Вашої Головної Команданти, що її вона через океани, на тисячі кілометрів, провадить зі своїми пластунами. Як близькі нам ці слова, немов чуємо коло себе її рівний голос під тріск Ювілейної Ватри:

„Чи пам'ятає — Дорогі Пластуни — як то в одну чарівну ніч, що своїм темним серпанком прикрила верхи чужих гір, так, що шум близької ріки пригадував нам „пластову“ Лімницю, від ватри, що горіла у це наше свято, в руках наших друзів загорілись смо-

лоскини... Відтак побачили ми їх горючими ясами вогнями, на крутих стежках сумезних верхів, як мандрували! вони на всі сворони світа...“

Оттак — казали ми тоді — виглядати буде наше недалеке, пластове майбутнє: роз'їдемося із Стричі, де раз-два побачимося, а відтак розійдемося по усюму світі. Але в дорогу візьмемо із собою теж исей-преисний вогонь пластової ідеї і ним горітиме ціле наше буття, усі наші починання і в його світлі оцінювати будемо правдиву вартість людей, вартість наших починів, праці та життя, бо він присвічує наших Великий Меті

І хоча, десь у „глибині серця“, відчували ми щось наче жалі („чи зійдемося ще так, колись, біля одної ватри — ми — друзі провидних доріг?“) то рівночасно ми були горді на нашу спроможність глядіти свідомо у те невідоме будуче і бачити у ньому долю чітко наші завдання:

Розкидає доля українську громаду по широкому світі — це для нас пластунів було одночасне із тим, що теж по цілому світі мусять бути „затягнені“ пластові спільні! Усноди, де життє українська громада, українсь-

ка родина, де тужитимуть, часами може й невідомо, дитячі серця за небаченою Ватківщиною — мусять знайти хтось із нас, що скаже:

„Будь СИЛЬНИМ, любі КРАСУ, в житті йди ОВЕРЖЕНО, а довкола гляди ВІСТРО, бо тільки тоді зумієш дати собі раду в житті і тільки тоді зумієш і зможеш виконати потечене й шляхотне завдання життя: СЛУЖИТИ СПРАВЕ І СЛУЖИТИ ДРУГИМ.“

Приставай до нашого пластового гурта, а світ його видасться зараз багато кращим — і ти в по-

чутті части у сміхненіся...

Усміхненіся — бо пластовою працею зближишся до ВОГА, виконуючи Його закон, як програму життя людини на землі!

Усміхненіся — бо пластовим життям зближишся до Тебе УКРАЇНА і ти її будеш мати біля себе, байдуку, що Вона за семи ріками, за семи горами, а може й за семи морями!

І так ми, у ту ніч, скріпили ВІРУ в нашу ЦІЄЮ, скріпили ВІРУ у наш пластовий ІГУРУТ, у ВИПРОБУВАНИХ ДРУЗІВ і... всміхалися...

бу камінів до запальничок і гарматок, що стріляють (забавки).

Коли іде про те, щоб метал „випрасувати“, то до цього без сумнів надається найкраще золото. З одного „мачку“ золота — що важить дві тисячнів унцій, можна розпрасувати плитку, що має майже вісім інчів поверхні. Грубість тієї плити казкова: чотири мільйона частинка одного інча! Як що маєте охоту вирахувати, яка це частка одного міліметра. Чи Ви ще цього не брали?..

Донедавна думали, що найкращим матеріалом пускати електричний струм — без зайвої втрати, — це мідь. Так воно не є. Кращу справність при розпроводжуванні електричного струму має срібло. Є багато таких, що уважають, краще застосувати срібло в різних лабораторіях і промислі, як прим. в біжуртері. Думано, що ви б проти цього нічого не мали. Як би так знайти раз срібну підкову?..

Військо та головно панцирі зброї найбільше втішаються металем, що має назву: тунгстен і який незвичайно важко топиться. А це ми вже знаємо, бо ж ми „стара воина“, що панцирі на танках лопають не так від сили удару стрільня, як радше від величезної горячі, що вивторюється при ударі стрільня об панцерну плиту. Куля в дійсності не перебиває панциря, тільки його пропалолює, очевидно в дуже короткому часі.

Він топиться щойно на висоті 6,098 ступнів Фаренгайта. Учені кажуть, що це половина тієї температури, що її має поверхня сонця.

Навапки „найплінніший“ метал є без сумнів ртуть. Вона „замерзає“ мінус 38 ступнів Фаренгайта, а коли додати до неї „дрібку“ металю званого талій (виглядає мов олово), — то ртуть не „замерзне“ і до 65 понижче зера на скалі Фаренгайта. Цю дивовижну використано для різних електричних приладів, що їх вживається в підбігуючих околицях.

Коли ж талій змішати із його близьником — оловом, то точка топлення олова значно підвищується.

Талій є небезпечний тому, що належить до трійливих металів.

Інший метал — теллурій, — має ту неперисну ризку, що хоч правда чути його, є нетрійливий, зате, як би то написати, ну, мов скука. — Його вживають дуже обережно з уваги на запас, до того, щоб зм'ягшити до різання сталь, один рід сталі, що не ржавіє. Побачите цю сталь в кожнім „драгострі!“ і крамінці.

Звичайно, дивовижні метали це не є правдиві „елементи“ тільки мішанини, або стопи. Прим. олово, цина, кадм і бізмут, з яких цина має точку топлення 450 ступнів Фаренгайта — дають стоп, що „м'якше“ вже при 150 ступнях, себто при 62 ступні, як точка кипіння води — очевидно Фаренгайта. З цього стопу вироблюють різні дротники, що слугують до апаратів, які автоматично сигналізують вогонь.

С знова інший стоп, що топиться при температурі людського тіла, це є стоп бізмуту та металю індій.

Інтересно, що ртуть уклинають до вибору форм для дуже деликатних вістр ножів (пропелерів) вживаних в вихувочих (джетових) машинах.

З правдивих металів дуже низьку температуру топлення має метал галлій. Він топиться вже при темпелурі 86 ступнів. Дім збитий з цвяхів зроблених з галлія триває би тільки одну зиму. Хоч галлій топиться дуже швидко, то кипить щойно при температурі 3,600 ступнів, — з цієї текр причини його вживають до термометрів, що мусять видержати дуже високі температури.

Поважним диваком поміж металами є бізмут. Ми знаємо, що магнет притягає метали, або вони будують поводяться. — Зате магнет відтругує бізмут. Але тут увага, — бізмут плянється вживати як плінний провідник для відпливу горячі від печей високої температури — прилустим а-томового реактора, до машини, що порушає електричний генератор, або мотор літака чи підводного човна.

Виродокв багатьох років інженери оглядаються за добрим застатунком для пари. Знайшли, що це може зро-

Гор Гриневич

ПЛАСТОВІ ГРИ З УКРАЇНОЗНАВСТВА

1. ЗАГАДКА СКЛАДІВ

Один з членів гуртка розписує на картках для кожного учасника гри, по одному із знаних речень або з Пластового Закону. Речення мусять бути поділені на склади, а склади перемішані. Прим.: „Пластун є справедливий“ — поділимо в цей спосіб ВНИ ТУН ВЕД Є ЛИ ПЛАС СПРА. Виграє юнак, що перший склад слова.

Гру можна перевести у такій відміні: один юнак сигналізує склад, з яких треба зложити відповідне речення або назву. Виграє пластун, що найшоріше відтворить вимагане речення без похибки.

ДИВНІ ПРИКМЕТИ МЕТАЛІВ

(Докінчення зі стор. 22.)

бити ртуть, та стопи натрія і калія (содія і потасія).

З надмірно твердих металів на перше місце заслугує хром. Тільки діамант і борон є твердіші від хрому. — Хром вживається до того, щоб здержувати полиск на металевих частинках.

З інших дивних металів на увагу заслугує — титаній. Він має те до себе, що стоп титанія, мангану, хрому та заліза дає новий матеріял, стається подвійно сильним і видержли-вим від сталі. Це знайде застосування при зниженні ваги літаків та важкої зброї. Крім цього титаній опирається корозії морської води.

Але коли винаходили нові стопи металів, то і стара сталь не дармувала. За цей час її потрапили так уробити, що з неї даються вигискати дула арматні, так мов би це були „шпагетті“ та величезні сталені балки, мов би це були помадки. Очевидно, що з заощадженням 25-30 процент матеріялу, що його витрачувано в попереднім виробі.

Очевидно, що є ще багато інших дивовиж, нажаль наш об'єм не дозволяє нам залучатися у гущу тасмніч і особливостей металів.

2. УКЛАДАННЯ СЛІВ

Один з юнаків подає учасникам гри групу букв прим.: а, в, г, к, т, с, п, л, е, б, м, у (12) і доручає їм зложити якнайбільше слів. Правило для тієї гри: слова мусять бути подані в одніні в називному відмінкові, не можна подавати імен власних, в слові може виступати дана буква тільки один раз. Виграє юнак, що в даному часі зложити найбільше слів, без уваги на їх довжину.

3. ПОМИЛКА В ДРУКУ

Один з юнаків роздає учасникам гри картки, на яких написаний текст якогось вірша або пісні, що в них пропушено або переставлено поодинокі букви. Учасники мусять завважити помилки і їх вичислити. Виграє той юнак, що поправить найбільше помилок.

4. ПОМИЛКИ В ПРИПОВІДКАХ

Один з юнаків вибирає дві - три народні приповідки та випише їх на особіних картках (стільки, скільки учасників), пропускаячи в кожній приповідці при кожній слові дві-три букви або склад. Виграє той юнак, що перший відчитає завдані приповідки, — виписуючи бракуючі букви або склади.

5. ВІЗИТОВІ БІЛЕТИ

Один з юнаків дає учасникам гри декілька візитових білетів із привітаннями, доручаячи зложити із букв, що творять привітання, назву якоїсь професії, прим.: РІ-ІІ-КА, що зложене дає — лікар. Згадуючий мусять так добирати букви, щоб вони однозначно подавали тільки якусь одну професію. Виграє той юнак, що перший розгадає.

6. ЗАГУБЛЕНА ДУМКА

Впорядник вибирає якусь народно приповідку, лише її на поодиноких картках, так, щоб кожне слово було на окремій картці, відтак вимішує і доручає учасникам гри зложити з цього приповідку. Виграє юнак, що перший зложити приповідку.

7. БАГАТО КРИКУ

Один з юнаків виходить з кімнати, а ті, що залишилися, вибирають для себе по одній народній приповідці. Потім впроваджують цього пластуна і на даний знак всі учасники гри кажуть свою приповідку. В хаосі приповідок, той, що слухає, мусить відгадати боюдя одну приповідку. Можна повторити до трьох разів. Якщо юнак відгадає, виходить той, що його приповідку розгадали найкраще, якщо ні, то він виходить вдруге. Відтак виходить інший юнак.

8. ШЕПТ ПІСНІ

Один з юнаків співає тихенько мелодію якоїсь пластової, народньої або іншої української пісні. Учасники гри відгадують назву і авторів евент. композиторів тієї пісні, подаючи слова. — Виграє юнак, що подасть найбільше влучних даних.

9. КЛИЧКА І ВІДЗІВ

Зібрані сідають кругом і гру починає один із учасників, кидаючи пластову хустинку до будь-якого учасника гри із словами: „Для тебе написав“, — той, що зловить хустинку відкидає її іншому, питаючи „Хто?“, той, що зловив хустинку, відкидає її ще іншому та подає призвисте одного з українських письменників, прим.: „Тарас Шевченко“, — юнак, що зловив останній хустинку — мусить негайно подати якийсь твір цього письменника, прим.: в цьому випадкові: „Сон“, „Гамалія“ тощо. Юнак, що не зловить хустинки або не вміє назвати будь-якого твору названого письменника, — одержує чертку. Виграє юнак, що матиме найменше черток.

10. ХТО Є АВТОРОМ

Учасники гри одержують карточки із уривками знаних творів українських письменників та мають подати назву твору та призвисте письменника. Виграє той юнак, що найкраще вповніть завдання.

Помисли і розвага

ТІЛЬКИ ПОДУМАЙ!

1. Пластунка випустила хустинку до ідуниці з рідиною. Витягас її, і ось! — глянь, а хустинка суха. — Як це сталося?

2. Як Ти зробив, щоб випустити кістку цукру до чаю або кави та витягнути її сухою, в нічо не завиваючи її?

3. Це скоро відгадаш, тільки подумай. — Якщо три рази п'ять було б дванадцять, то скільки буде чотири рази п'ять?

4. Як витягнеш дрібну монету з платітької тарілки наповненої водою, не дотикаючи води ні монети? Тільки подумай. Або спитай у коваля.

5. Якщо вивернеш праву рукавичку на ліву сторону і збереш її на ліву руку, чи доляна рукавички випаде на твою доляно чи на хребет твої?

6. Розваж, чи можеш вичислити щонайменше чотири природні причини, коли вода пливе дотори без помічі будького апарату?

КРОК ЗА КРОКОМ, ОБЧИСЛЕННЯ ВІДДАЛІ І ПЛАСТОВА ОРІЄНТАЦІЯ

1. Це так само далеко з Марципанів до Жабиних Озер, як з Печиховствів до Вернигор.

2. Це так само далеко з Долиниці до Трибухівців, як з Чорноруків до Вернигор.

3. Вернигори лежать на простім шляху, що веде на північ з Долиниці до Жабиних Озер.

4. Вернигори є на простім шляху, що веде на схід від Марципанів до Трибухівців.

5. Печиховстві є вісім миль на північ від Марципанів і вісім миль на захід від Жабиних Озер.

6. Чорнорукі є шість миль на південь від Трибухівців і шість миль на схід від Долиниці.

Відгадай: Як далеко з Марципанів до Долиниці? — Як далеко з Жабиних Озер до Трибухівців?

КОТРИ ГОДИНИ У СВІТІ?

Місцевість	Місцевий час	День і дата
Велінгтон, Нова Зеландія	3 рано	неділя 7. I.
Сідней, Сх. Австралія	1 рано	неділя 7. I.
Перт, Зах. Австралія	11 вечером	субота 6. I.
Київ, Україна	5 попол.	субота 6. I.
Німеччина	4 попол.	субота 6. I.
Англія	3 попол.	субота 6. I.
Ріо-де-Жанейро, Бразилія	12 вполудне	субота 6. I.
Буенос-Айрес, Аргентина	11 перепол.	субота 6. I.
Нью Йорк, Дітройт, Сх. ЗДА	10 перепол.	субота 6. I.
Шіаго, ЗДА	9 рано	субота 6. I.
Едмонтон, Канада	8 рано	субота 6. I.
Лос Анджелес, Сан Франціско	7 рано	субота 6. I.

Замітка Редакції:

Це число, як святоче, має 24 сторінки. Наступні числа матимуть по 16 стор.

ПЛАСТОВЕ ВИДАВНИЦТВО „МОЛОДЕ ЖИТТЯ”

Muenchen, Dachauerstrasse 9/11, Germany

порукає свої видання:

Юрій Старосольський

ВЕЛИКА ГРА

гутірка про ідео і методу пластування. Марка на обгорці Лісовського, ініціали Судомори, 3 ілюстр. вкладки. Мюнхен 1948. стор. 68, 80. ДМ 3, або дол. 0.80.

В ДОРОГУ

Пластовий Співаник за ред. В. Витвицького, Ю. Пясецького, В. Кравців, — 6 розділів: Гімни, Пластові, Народні, Стрілецькі, Танки, Трубкові сигнали; стаття В. Витвицького про українську музику — українськото і англійськото мовами — 101 пісень. Мюнхен 1949, стор. 192, 169. ДМ 5, або дол. 1.80.

Бейден Пауел

СКАВТІНГ ДЛЯ ХЛОПЦІВ

авторизований переклад з англійського Е. Кульчицького. Мюнхен 1950. — Стор. XVI — 314, 80. — ДМ 9, або дол. 2.50, полотно: ДМ 12, або дол. 3.20.

Леонід Бачинський

ПЕРШІ КРОКИ

підручник для провідників новацтва, Вльомберг 1950. ст. 96. ДМ 2, або дол. 0.80.

АЛЬМАНАХ

РАДИ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ

Геторія українського емігр. спорту в роках 1945-49; ціна ДМ 5, або дол. 2.50.